

SÖYLEŞİ**TURİZM BAKANLIĞI MÜSTEŞARI MUSTAFA TÜRKMEN:****"HER İSTEYEN
OTEL MÜDÜRÜ OLAMAYACAK"**

"...bu ülkede araba kullanmak için ehliyet gerektiğine göre, kuaför olmak için sertifika almak, seyahat acentasının sorumlu müdürü veya enformasyon memuru olmak için ehliyet gerektiğine göre, o milyarlık yatırımların müdürü olmak için, garsonu olmak için, ahçısı olmak için niye bir ehliyet, bir sertifika gerekmesin."

Nazım KOZAK
Adnan HASTÜRK

Turizm, son yılların moda sektörü ülkemizde. Gün geçmiyor ki, yazılı basında, TV'de, radyoda turizmle ilgili bir haber, bir yazı, bir program olmasın. Çok değil; 15-20 yıl öncesinde pek önemsenmeyen turizm, günümüz Türkiye'sinde sanki "kurtarıcı sektör" olarak görülmekte. Planlarda turizm, çok önem gören sektörlerin başında. Turizm, 1963'den bu yana bakanlık düzeyinde temsil edilmekte.

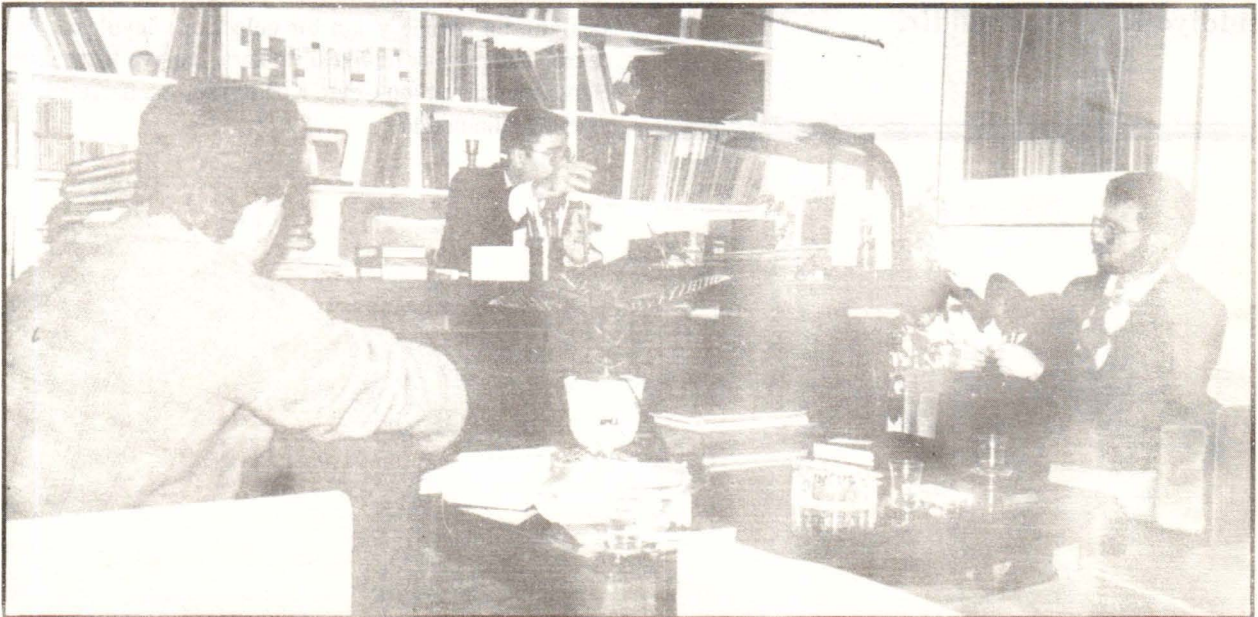
ANATOLIA Dergisi'nin aylık söyleşiler dizisine bu sayıda, yaklaşık 20 yıldır turizmin içinde olan, ülkemiz turizmine büyük katkısı geçmiş ve halen Turizm Bakanlığı Müsteşarlığı görevini yürüten **Mustafa TÜRKMEN** ile başlıyoruz.

ÖZGEÇMİŞ

1945 yılında doğdu. Liseyi, 1962 yılında Amerika'da AFS Bursu ile bitirdi. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mimarlık öğreniminden sonra, İtalya, İspanya ve Yugoslavya'da UNDP bursu ile Turizm Planlaması konusunda ihtisas ve ODTÜ'de Turizm Planlaması konusunda master yaptı. Mezuniyetinden sonra 1969 yılında DPT bünyesinde Turizm Planlaması ile ilgili olarak kurulan MerkezProje Müdürlüğü'nde Mimar olarak göreve başladı. Daha sonra aynı Bakanlıkta Planlama Şube Müdürü, Grup Müdürü, Daire Başkan Yardımcısı, Daire Başkanı, Genel Müdür Yardımcısı ve Planlama Genel Müdürü(1976) görevlerinde bulundu. Amsterdam'da 1977-1978 yıllarında Turizm ve Tanıtma Ateşesi olarak çalışan Mustafa Türkmen, ayrıca 1974-1982 yılları arasında Ankara ve Konya Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademilerinde part-time öğretim görevlisi olarak mimari proje dersi verdi. Daha sonra 1979 yılında tekrar Planlama ve Yatırımlar Genel Müdürlüğü görevine, 1980 yılında da Bakanlık Müsteşar Yardımcılığına atandı. Kültür ve Turizm Müşaviri olarak Kuveyt'teki görevinden sonra 1987'de yeniden Bakanlık Müsteşar Yardımcılığına atandı.

Asli görevine ek olarak Ocak 1988'den itibaren Turizm Bankası A.Ş. Yönetim Kurulu üyesi ve Kasım 1988'den bu yana Turban Turizm A.Ş. Murahhas Üyesi ve Yönetim Kurulu Başkanı'dır.

Halen Turizm Bakanlığı Müsteşarı olan Mustafa Türkmen, evli ve iki çocuklu olup, İngilizce bilmektedir.

(Fotografılar Engin BAŞÇI)

ANATOLIA: *Turizm ile kültür birbirleriyle yakından ilgili iki alan. Bu iki alanın tek bir bakanlıkta toplanması verimlilik açısından daha iyi olmaz mıydı? Turizm ve kültürün iki ayrı bakanlık olarak örgütlenmesi konusundaki görüşleriniz nelerdir?*

TÜRKMEN: Bir yerde doğru olmazdı. Çünkü, kültür her ne kadar turizmle çok ilgili ise de, kültür turizmin potansiyelini oluşturuyorsa da, siz bana turizmle ilgili olmayan bir tek konu söyleyebilir misiniz? İçişleri, emniyet, turizmle alakalı değil mi? Enerji ve Tabii Kaynaklar turizmle alakalı değil mi? İmar, Planlama, Bayındırlık alakalı değil mi? Dışişleri Bakanlığı dış tanıtımla ilgili değil mi? Başbakanlık Tanıtma Fonu, Çevre, Ulaştırma Bakanlığı, hele hele turizmin % 70'nin ulaştırma olduğu düşünülürse...Gümrükler...Belediyeler... turizmle alakalı olmayan herhangi bir dal, herhangi bir bakanlık, herhangi bir konu söyleyebilir misiniz?

ANATOLIA: *Turizm, disiplinler arası bir sektör; her sektörle ilgisi var. Mühendislikle ilgisi var, sözünü ettiğiniz gibi sosyal bilimlerle ilgisi var...Kültürün yeri çok farklı bu arada. Özellikle turizm arzını oluşturan değerlerin başında ülkemizde. Coğrafyadan öte kültürel değerlerin, uygarlıkların beşiği Anadolu...*

TÜRKMEN: Bu potansiyele ulaşabilmek turizm ürünü olarak kullanabilmek için de "ulaştırmadır" en önemli konu, desem? Ulaşamadıktan sonra o değerler olsa da olmasa da bir yere varabilir miyiz turizmde?..

ANATOLIA: *Biz bugün turizm yatırımlarını yaparken bir takım kültürel değerleri de yok edebiliyoruz. Bir takım bilgisiz kişiler bu konuda bazı yatırımlar yapıyorlar. Oradaki kültürel değerlerin ne olduğunu belki de keşfedemiyorlar, bulamıyorlar. Konuya bu yönden yaklaşmak istiyoruz...*

TÜRKMEN: Yatırımların yapılması, değerlerin korunması veya kullanılması insanların, yani yatırımcıların bunu keşfedip keşfedememesi ile direkt alakası olmayan bir konu. Nerede neyin nasıl yapılacağını söyleyen, o konudan sorumlu bakanlık.Sit alanlarının sınırını turizm yatırımcısı çizmiyor ki; ilgili bakanlık çiziyor. Nerede neyin nasıl yapılacağını, yolunu, çevrenin tahrip olup olmasında, yapılan planlar karar üretiyor. Belediye veyahut Valilik ve İmar İskan Bakanlığı...Turizm geli-

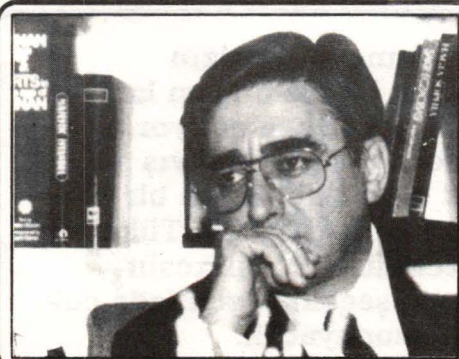
mesine sahne olan yerlerdeki bir otelin yapımı o otelin sahibinin keyfince, istediğince, kendi keşfine, kendi kaynaklarına, kendi araştırmasına dayalı bir konu değil ki. Ona biri "şu kadar kat yapabilirsin" diyor. Şu kadar kat yapabilirsinin arkasındaki gerçek, imar planını yapan, eğer belediye ise, son karar mercii belediye, mücavir alan sınırları dışında ise Valilik, turizm alan veya merkezinde ise Bakanlık. Ülkemizdeki tüm planlama ve gelişme stratejisi değil mi? Kuralar, kanunlar değil mi? bu işin gerisinde olan. Yani şunu düşünmemiz lazım; ülkemizdeki doğal ve kültürel değerleri yok eden veya çevreyi bozan, turizmin gelişmesi mi? Yoksa yanlış gelişmesi mi?

ANATOLIA: *Turizmin yanlış gelişmesi.*

TÜRKMEN: Yanlış gelişmeyi kim yapıyor, nasıl yapıyor? Bu, Turizm Bakanlığı mı? Yoksa o yanlış gelişme hangi konudaysa onun sorumluları mı? Bu yanlış gelişme, eğer araba ile Ankara'dan İstanbul'a giderken her büfeden suyun fiyatının farklı olması ise, o yanlışlığın sebebinin kim olacağını düşünün. Eğer kıyıda bir betonlaşmaysa, çevrenin tahribi ise, oradaki sorumlunun kim olduğunu düşünün. Eğer bu yanlış kullanma bir tarihi eserin tahribi ise, orada müsaadeyi veren veyahutta verme yetkisine sahip olanın kim olduğunu düşünün.

ANATOLIA: *Koruma-kullanma dengesini oluşturmak amacıyla Bakanlığımızın yürüttüğü çalışmalar var mı? Bölgesel, yöresel ve ülkesel turizm gelişim planları yapılıyor mu? Yapılıyorsa, uygulamada bu planlara ne derece uyuluyor?*

TÜRKMEN: Bakanlığın yaptığı çalışmalar pek tabii ki var. Hiçbir çalışmanın tam olduğu söylenemez, tüm ülkeyi kapsadığı, bitirildiği söylenemez, ama var; yapıyoruz. Ve bunlar çeşitli uluslararası platformlarda ödül de alıyorlar. İşte Antalya Kaleiçi'nin Altın Elma Ödülünü alması, Güney Antalya Turizm Gelişim Projesinin Dünya Bankası'ndan şu kadar milyon dolar krediyi müstehak bulunması gibi. İkinci söylediğiniz daha önemli; yapılan plana uyulması. Aslında dünyanın en gelişmiş ve kuraların en iyi uygulandığı ülkelerde bile, planların uygulanma oranı %80'leri zor buluyor. Bizde oran kaçtır bilmiorum. Uygulamada ne kadar başarılı olduğumuzu size söyleyemeyeceğim. Yüzdeler falan da veremeyeceğim.

Sertifikasyon sistemi, bir otelde müdür olmak için, komi olmak için, bellboy olmak için, ahçı olmak için ne gibi vasıflara sahip olunması gerektiğini, sistematik bir şekilde ortaya koyan bir sistem. Dolayısıyla, bu eğitimden geçmiş insanları da nasıl imtihan edeceğimizi de kimlerin edeceğini ve verilecek sertifikayı belirleyen bir sistem. Bu sertifikayı alamayan bellboy olamayacak, otel müdürü de, ahçı da olamayacak.

Ama bunun bir ölçüsü de sizin kendi gözlemleriniz. Bir ölçü de, gazetelerdeki yayınlar. Betonlaşan bu kadar çok kent varsa, bozulan bu kadar çevre varsa, sosyal dokumuzla da ilgili böyle şikayetler sizlerden gelebiliyorsa, demek ki, uygulamada belli eksikliklerimiz de vardır. Birincide; İmar planı ile getirilen kurallara uyulmaz veya yanlış, çevreyi tahrip edebilecek kararlar (kullanımlar) getirilir. İkincide ise, imar planının uygulanmasında teknolojinin çevreyi bozmadan "kullanma" lehine sağlayacağı imkanlardan yararlanılmaz, arıtma tesisi kullanımında olduğu gibi. Nasıl kadehteki rakı belli bir doyma seviyesine kadar beyazlaşmaz ise, çevrenin "koruma-kullanma" dengesi de bir takım teknolojik imkanların kullanılmasıyla (arıtma tesisinde olduğu gibi) kullanma lehine muhafaza edilebilir. Oteli yaparsınız, ama arıtmayı yapmazsınız. İmar planı neye göre yapılmıştı, arıtmanızı da olacak diye yapılmıştı. Sonucunda da ne olur? Koruma kullanma dengesi, koruma lehine gelişecek iken, kullanma lehine, yani bozulma lehine değişmiş olur.

ANATOLIA: *Biz turizmi bir extern bir karışım olarak görüyoruz. Öyle bir karışım ki, içine kattığımız maddelerden birinin dozajı fazla kaçarsa veya az gelirse, istenilen sonucu vermeyecektir. Bundan dolayı, turizmin çok büyük master planlarına ihtiyacı var. Çevreyle ilişkili, kültürel bütün çevre ile ilişkili. Acaba bu master planları ile ilgili bir çalışması var mı Bakanlığınızın? Güney Antalya vardı. Fakat bu projenin dışına çıkıldı sanıyoruz. Dünya Bankası'ndan kredi alınmıştı.*

TÜRKMEN: 27 Milyon dolar.

ANATOLIA: *Yeşil alanlar belirlenmişti. Fakat yeşil alanlara otel yapıldı.*

TÜRKMEN: Hayır, sanmıyorum. Halen planın dışına çıkılmış değil. İlerisi için konuşmuyorum, şu anda Güney Antalya Turizm Gelişim Projesi'nin yapıldığı veya revize edildiği şekliyle uygulandığı inancındayım.

ANATOLIA: *Peki bundan başka bir proje var mı?*

TÜRKMEN: Siz biliyor musunuz, Güney Antalya Projesi'ni yapanların arasında benim de olduğumu? 22 yıldır bu konularla ilgili çalışıyorum. Güney Antalya'nın dışında Köyceğiz'i yaptık, Köyceğiz Gelişim Projesi. Onun dışında Side Gelişim Projesi var. Onun dışında Kapadok-

ya Turizm Gelişim Projesini yaptık. Turizm gelişim projesi sayısı bir hayli kalabalık. Halen de yapıyoruz. Mesela Erçiyes Kış Sporları Merkezi en yenilerinden biridir.

ANATOLIA: *Projeler, planlama aşamalarında gerçekten çok güzel düzenleniyor. Ancak uygulamada aynı şeyleri söylemek biraz güç sanırım. Uygulamada planlar geniş oranda değişime uğruyorlar.*

TÜRKMEN: Şu anda Güney Antalya'daki gelişim neredeyse dünyanın hiçbir yerinde yok desem abartmış olur muyum bilmiyorum. Son derece sağlıklı bir gelişme. Alt-yapısı yapıldı, planlandı, arazi kullanımı kontrole alındı. Ondan sonra oteller, moteller gerçekleştirildi; ve şu anda Akdeniz çanağında en ileri teknolojiyi kullanan en başarılı tesisler bizde.

ANATOLIA: *Son yıllarda özellikle Doğu Avrupa'da yaşanan gelişmelerin Türkiye turizmine etkisi olur mu?*

TÜRKMEN: Doğu Avrupa'nın bizim hedef kitlemiz olduğunu, en azından 1990 için zannetmiyorum. Ancak son üç yıldır bir kısım Doğu Avrupa ülkeleri zaten bizim potansiyel pazarımız olmuş durumda.

ANATOLIA: *Batı Almanya vatandaşları ülkemize gelen yabancılar içinde en yüksek oranı oluşturuyorlar. Batı Almanya vatandaşlarının Doğu Bloku'na yönelik turizm faaliyetleri olur mu? Olursa, bu Türkiye turizmini etkiler mi?*

TÜRKMEN: Etkilemez. Çünkü Batı Almanların Doğu Almanya'ya tatile gideceklerini düşünmek yanlış olur. Türkiye'deki turizm olayı Almanlar için, Alman pazarı için eğlence, dinlenme, "tatil" geçirme, resort turizmi olayıdır. Yani bir termal turizm değildir. Bir akraba ziyareti turizmi değildir, bir kongre turizmi değildir. Dinlenmeye dönük bir turizmdir. Almanlar da hiçbir zaman Doğu Avrupa'ya bu gaye ile gitmeyeceklerine göre, bunun bizi etkileyeceğini düşünmek yanlış olur. Doğu Avrupa gibi yeni pazarlar açılıyor. Mesela Uzak Doğu açıldı. Mesela Kuzey Avrupa açıldı. Bunlar da bizi etkiledi. Çünkü seyahat eden Almanların çok küçük bir yüzdesi Türkiye'ye geliyor. Seyahat eden Almanların sayısı oldukça büyük, bizi etkilemez o yüzden.

ANATOLIA: *Bildiğiniz gibi, 1992 yılında AT, Tek Pazar aşamasına geçmeyi planlıyor. Tek Pazar'a geçiş, Türkiye turizmini etkiler mi? Türkiye, AT ile bütünleşmeye girsin*

Türkiye AT'ye girsin girmesin Turizm Bakanlığının bu hazırlık içinde olması lazım. AT ile birlikte Tek Pazar konusu geliyor, tek kurallar konusu geliyor, tekdüze anlayış geliyor. Avrupa'da bizden çok daha güçlü olan bir husus, tüketiciyi koruma konusudur. Tüketiciyi koruma konusunda tekdüzelik, herkesin uygulayacağı sistem gelişecek. Ülkemizde çok zayıf olan bu husus bizi zorlayacak.

ya da girmesin, bakanlık olarak 1992 Tek Pazar sonrası için yürüttüğünüz planlama, politika saptama çalışmalarınız var mı?

TÜRKMEN: Türkiye AT'ye girsin girmesin Turizm Bakanlığı'nın bu hazırlık içinde olması lazım. AT ile birlikte Tek Pazar konusu geliyor, tek kurallar konusu geliyor, tekdüze anlayış geliyor. Avrupa'da bizden çok daha güçlü olan bir husus, tüketiciyi koruma konusudur. Tüketiciyi koruma konusunda tekdüzelik, herkesin uygulayacağı sistem gelişecek. Ülkemizde çok zayıf olan bu husus bizi zorlayacak. Bu zorlama, zaten son bir-iki yılda başladı bile. Güneyde, deniz kıyısından artıkları toplayan, köpek dışkılarını toplayan ve bir naylon torbaya koyup tur operatörüne gönderen, organize tur'a katılan turistin, Türkiye'deki otel sahibinden veya seyahat acentasından tazminatını alabildiği vakalar az değil. Kaldığı balkonun balısratı, korkuluğu, geldiği ükede 80 cm iken, bizdeki 70 cm ise "düşebilirdim", "ölebilirdim" kaygısıyla tazminata konu edebildi. Veyahutta uyandığında ayağının altında beton değil de bir kilim olması gerekiyor idiyse, onun olmaması, ya da yanındaki parselde bir inşaatın devam ediyor olması. Bunların kanıtlanması halinde tazminatları ödemeye son iki senedir başladık. Şimdi bu pazardaki kuralların da çok çelişkili ve çeşitli olması sayesinde çoğu kez kurtulabildiğimiz, ancak o grubu getiren operatörle yerli acentanın veya otelin bu cezaları da içeren bir anlaşması varsa uygulanabilir durumda şu anda. Fakat AT olayı gerçekleşir, kurallar tekleşir ve kurallar tümüyle uygulanır hale gelirse, kurtuluş yolu da kalmayacak ve konu kesinlikle plajdaki köpek dışkısının naylon torbaya konması sonucu tazminat ödeme şeklini aşacak. Konu bir takım emniyet tedbirlerinin örneğin yangına karşı korunma, (sadece yangın merdiveni koymakla değil) mesela yangının otelin belli bir bölümünden belli bir bölümüne atlamaması için yangına mukabil kapıların otomatik olarak kapanma imkanına yol açan tedbirleri ihtiva edecek ki bunları ileride almak çok zor olacak. Bunların daha planlanırken konması lazım. Bu tip olaylar, Türk turizmini 1992'lerde zorlayacak. Madem zorlayacağını biliyoruz, öyleyse biz ne yapıyoruz? Bu konuları otel kesimi için baktığımızda, Turizm Teşvik Kanunu uyarınca çıkartılan Vasıflar Yönetmeliği tarifler. Bir

otelin sahip olması gereken vasıflar. Demin ne demiştik? Korkuluk demiştik, 80 cm mi, 70 cm mi? Yangın merdiveni olsun mu, olmasın mı? En yakın iki yangın musluğunun aracı otel koridorunda 50 metreyi aşsın mı, aşmasın mı? 50 metreyi aştımı, çünkü hortum yetişmiyor. Bu tip konuları Vasıflar Yönetmeliği'nde değiştirmenin, tadil etmenin peşindeyiz. Ama bu da öyle üç-beş ay veya haftada olacak bir konu değil. Ne demiştik çünkü, Avrupa pazarında da bu normlar halen tekleşmiş, birleşmiş değil. İzliyoruz, tadil etmeye çalışıyoruz. Aynı husus, 1618 sayılı yasa ile seyahat acentalarına çıkarılan yasa ile seyahat acentaları operasyonları içinde getirilmenin peşinde. Ne gibi? Şu ana kadar ne imkanımız vardı? Bakanlığımızın kasasında belli miktar teminatları vardı her acentanın. Diyelim ki 10-15 milyon teminatı vardı. Bir anlaşmazlık vukuunda bunu çözüp ödüyorduk. Rakamlar artık bunu çok çok aşiyor. Teminatların büyümesi acentanın operasyon imkanını zorlaştırıyor, daraltıyor. Küçük olması, yeterli teminatı bulamıyorsunuz. Belki sigorta sistemine gidilmesi gerekecek. Bir kefalet sandığına gidilmesi gerekecek. Kendi kendini ödeyen, gelirlerini artıran bir sisteme gidilmesi gerekecek. Bunların çalışmaları içindeyiz.

ANATOLIA: *Standarditasyon sorunu var Türkiye'nin. Avrupa standartlarına ulaşabilme sorunu var. Hem seyahat acentaları hem de konaklama tesisleri açısından...*

TÜRKMEN: Ben kelimeyi öyle kullanmazdım. Derdim ki size; Avrupa'da da böyle bir bütünlük yok. Ülkeler arasında farklı kurallar uygulanıyor. Hollanda'da uygulanan yangına karşı emniyet kuralları ile, Belçika'daki tamamen farklı. Aynı işletme firmasının, diyelim ki, Centepark firmasının Hollanda'da olan tesisinin kullandığı yangına karşı korunma tedbirleri ile Belçika'daki farklı. Diyeceksiniz ki niye en iyi hangisi ise onu yapmıyor? Çünkü o da maliyeti etkiliyor. Etkilediği için Belçika'da mecbur olduğu için koyuyor, Hollanda'da koymayabiliyor. Dolayısıyla onlara entegre olmamız gerekecek. Çünkü AT'ye girsek de girmesek de turizm olayı enternasyonal bir olay. Turizm olayı sınır tanımayan, pazarı dışarıda olan, dolayısıyla kuralları bizim veya belediyenin koyduğu kurallarla kifayet edemeyeceğimiz, onların kurallarına uymak durumunda kalacağımız bir uluslararası düzeyde kurallar.

Otel konusunda veya turizm personeli konusunda sertifikasyon olmadığı için işletmeci tesisin sahibi eğer çalıştıracak eğitilmiş komi bulamazsa yanındaki köyden birisini tutup, çalıştırabiliyor komi diye. Bundan, ülke kaybediyor. Milyarlık yatırım yapıyorsunuz, fakat hizmet kalitesi düşünce, beş yıldızlık yatırım yapmanıza rağmen, hizmet yüzünden otelinizin değeri üç yıldız, iki yıldız oluyor.

ANATOLIA: *Bakanlığınızın seyahat acentaları konusunda çalışmalarını ne düzeyde? Tur operatörleri bizde de oluşacak mı?*

TÜRKMEN: Çok yakın zamanda A B C gibi gruplar olmayacak; tur operatörü ve seyahat acentası olacak. Bu yeni pazarlama teşvikleriyle tur operatörlüğüne geçmeye imkan tanıyoruz. Türkiye'de tur operatörleri oluşacak. Ve yabancı tur operatörleri ile Türk acenta arasında bozulmuş olan rekabet ortamını restore edip, ülkemizdeki kurallara göre vücut bulmuş büyük tur operatörlerinin Türkiye'de de oluşmasına imkan sağlayacağız.

ANATOLIA: *Ülkemizde seyahat acentalarının, bilgi birikimi tur operatörlerinin oluşumu için tek başına yeterli mi?*

TÜRKMEN: Sadece bilgi birikimi değil konu, aynı zamanda sermaye ve beceri, ilişki birikimidir. İşte bunu sağlamak için de teşvikleri getirdik. 18 Ocak'ta yayınlanan teşvik tedbirleri bu gaye ile yapılmıştır. Acentalarımızın dikey büyümesini veya yatay birleşmesini ve tur operatörlüğüne dönüşmesini sağlamak için getirdik. Bir devrim mahiyetinde, Türk turizmde bir kilometre taşı olarak anılacak 18 Ocak 1990 kararları.

ANATOLIA: *1618 sayılı yasada değişiklikler yapılacak mı?*

TÜRKMEN: 1618 şu anda değişmedi. Bu, tur operatörlerini doğuracak. Dolayısıyla 1618 sayılı yasa, getirilen teşviklerin paralelinde değişecek.

ANATOLIA: *Televizyonda yayınlanan bir açık oturum programında, bakanlığınızın konaklama sektöründe çalışan personele standardizasyon getirecek çalışmalar yaptığını belirtmişsiniz. Bu çalışmalar hangi aşamada?*

TÜRKMEN: Türkiye'de şu anda turizm eğitimi veya personel eğitimi üç-dört kuruluşca yapılıyor. İçerisinde YÖK var, YÖK'e bağlı Yüksek Öğrenim Kuruluşları, üniversiteler var, Milli Eğitim Bakanlığı'nın turizm liseleri var, meslek liseleri var. Bizim Turizm Eğitim Merkezlerimiz var, TUREM'lerimiz var. Bunların kimi üç sene, kimi beş sene, kimi iki sene, kimi bir sene, bizim ki ise 7-8 ay. Doğal olarak biz kendi sistemimizin doğru olduğuna inanıyoruz. Çünkü kanıtlayan faktörler var bunu. Bizim 6-7 aylık kursumuzdan mezun olan çocuk, daha mezun

olmadan işini buluyor. Ve aldığı para da üniversitedeki öğretim görevlisinden fazla, veya Bakanlıktaki Müsteşardan fazla, bir çoğumuzdan da fazla. İş beğeniliyor. İş bulabiliyor. Para kazanıyor. Demek ki doğru yetiştiriyoruz, doğru eğitiyoruz bu kişileri biz. Uzun yıllardır bahsettiğim bu çeşitli kuruluşlarla biz, uygulanan müfredat konusunda, verilecek ders konusunda, derslerin yapılışı konusunda ortak bir noktaya gelemedik. Bir türlü aynı çizgiye varamadık. Sonucunda da bu tartışmaları dahi bırakmaya karar verdik. Ve biz bir sertifikasyon sistemiyle geliyoruz.

ANATOLIA: *Bu sertifikasyon sistemi neler getiriyor?*

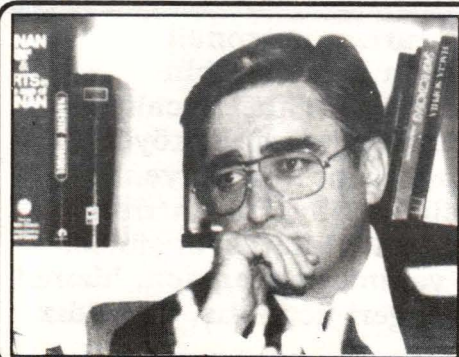
TÜRKMEN: Sertifikasyon sistemi, bir otelde müdür olmak için, komi olmak için, bellboy olmak için, ahçı olmak için ne gibi vasıflara sahip olunması gerektiğini, sistematik bir şekilde ortaya koyan bir sistem. Dolayısıyla, bu eğitmeden geçmiş insanları da nasıl imtihan edeceğimizi de kimlerin edeceğini ve verilecek sertifikayı belirleyen bir sistem. Bu sertifikayı alamayan bellboy olamayacak, otel müdürü de, ahçı da olamayacak. Ve diyoruz ki, bu ülkede araba kullanmak için ehliyet gerektiğine göre, kuaför olmak için sertifika almak, seyahat acentasının sorumlu müdürü veya enformasyon memuru olmak için ehliyet gerektiğine göre, o milyarlık yatırımların müdürü olmak için, garsonu olmak için, ahçısı olmak için niye bir ehliyet, bir sertifika gerekmesin.

ANATOLIA: *Bu sistem, meslek liseleri ve akademik turizm eğitim-öğretimi yapan kurumlardan mezun olanlara herhangi bir ayrıcalık getiriyor mu?*

TÜRKMEN: Diplomaları diploma olarak geçerli olacak, ama turizm tesislerinde bu sertifikayı almadıkları sürece çalışamayacaklar.

ANATOLIA: *Bu sistemin yararı nedir?*

TÜRKMEN: Turizmde eğitim konusunun pazarını yaratacak. Bugün, rehber olmak için, bugün seyahat acentasında çalışmak için bir sertifika gerektiği için, bunun dersini veren, bunun eğitimini veren okullar, şu kadar ücretle müşteri bulabiliyorlar. Ve bunun okulları açılıyor. Ama, otel konusunda veya turizm personeli konusunda sertifikasyon olmadığı için işletmeci tesisin sahibi eğere çalıştıracak eğitilmiş komi bulamazsa yanındaki köyden

Biz bakanlık olarak bahsettiğiniz bu kuruluşlarla müfredatları konusunda bir araya gelmeye çalıştık. Dedik ki, Türkiye'de Bakanlıktan belgeli 1023 otel var. Bu en fazla 1023 tane müdür gerektirir. Buna karşılık 60 bin personel eksikliğimiz var. Müdür yetiştirecek YÖK'ün bir sürü okulu var. Üniversitelerimizin çoğunda var Turizm bölümü.

birisini tutup, çalıştırabiliyor komi diye. Bundan, ülke kaybediyor. Milyarlık yatırım yapıyorsunuz, fakat hizmet kalitesi düşünce, beş yıldızlık yatırım yapmanıza rağmen, hizmet yüzünden otelinizin değeri üç yıldız, iki yıldız oluyor. Pek tabii alacağı ücret de o nisbette düşük oluyor. Bu sertifikasyon sistemiyle artık, bizim ne YÖK'le, ne Hacettepe ile, ne TUREM'le, ne Milli Eğitim Bakanlığı ile muhtevayı konuşmamıza da gerek kalmıyor. Mecburen müfredatlarını, sistemlerini buna ayarlayacaklar. Eğer bu insanlar buna göre yetişmemişlerse, bu sertifikayı alamayacaklar ve işe kabul edilmeyecekler. Ve iş bulamayacaklarsa, mecbur kalınacak, bu eğitim kuruluşları kendilerini bu sisteme göre ayarlayacaklar.

ANATOLIA: *Özel dersaneler?*

TÜRKMEN: Turizm eğitimini kim yapacaksa, özel tüzel, kim yapacaksa kendini sisteme uyduracak. Ve hiçbir zaman için bir hizmet dalında yetiştirirken, alkolün kullanılmadığı bir barda eğitim verilemeyecek. Çünkü gelip martini hazırla dediklerinde hazırlamayacağı için, o sertifika alamayacak. Sertifika alamadığı için iş bulamayacak. İş bulamadığı için de mecburen o kuruluş müfredatını değiştirecek. Ve bizim de artık müfredat veya eğitim şeklini tartışmamızın gereği kalmayacak.

ANATOLIA: *Akademik turizm eğitim-öğretimi yapmış olanların bakanlığınızın bünyesinde istihdam edilmeleri için öncelik tanınabilir mi?*

TÜRKMEN: Bu okullar Turizm Bakanlığı'na personel yetiştiren okullar mı?

ANATOLIA: *Ülkemizde 30'a yakın yüksek öğrenim düzeyinde turizm eğitim-öğretimi programı bulunmakta. Biraz önce sizin de değindiğiniz gibi, uygulama olanakları da oldukça kısıtlı, sektörle hemen hiçbir uyumları yok. İnsanlar bu okullarda yıllarını harcıyorlar. Ama kim-*

se onları önemsemiyor. Buna bir çözüm bulunamaz mı?

TÜRKMEN: Biz bakanlık olarak bahsettiğiniz bu kuruluşlarla müfredatları konusunda bir araya gelmeye çalıştık. Dedik ki, Türkiye'de Bakanlıktan belgeli 1023 otel var. Bu en fazla 1023 tane müdür gerektirir. Buna karşılık 60 bin personel eksikimiz var. Müdür yetiştirecek YÖK'ün bir sürü okulu var. Üniversitelerimizin çoğunda var Turizm bölümü. Milli Eğitim Bakanlığı'nın var. Yurt dışında okuyan gelen arkadaşlarımız var. Otelin içinden yetişen müdür olanlar var. Halâ da müdür olmak için insan yetiştirmekteyiz. Ve bu insanlar da şu kadar yıl okuduktan sonra sektöre girdikleri için müdürden aşağısını olmak istemiyorlar. Müdür de olamıyorlar. Demek ki bir sakatlık var bu işte.

ANATOLIA: *Bu okullar Bakanlığa memur mu yetiştiriyor dediniz. Hayır, bu okullar memur yetiştirmiyorlar. Ancak, diğer yüksek okullara göre birçok avantajları var. Turizm bilgisinin altyapısına sahip olarak yetişiyorlar. Bu insanlar bakanlığa geldiklerinde belli bir birikime sahip olarak gelecekler. Diğer insanların yaratacağı faydadan daha fazlasını yaratabilecekler. Çünkü normal bir işletmecilikten ya da buna benzer bir okuldan mezun olmuş insanların, bu bilgi birikimini, belki beş yılda, belki dört yılda yaratabilecekleri göz önüne alınırsa, bu okullardan mezun olan öğrencilerin bakanlık bünyesinde fayda açısından üstünlükleri olacaktır.*

TÜRKMEN: Dolayısıyla da kendi meslekleri ile ilgili bir açık olduğunda memur aldığımızda, onların meslekle ilgili ise, herkes gibi onlar da imtihana giriyorlar. İmtihanlarda daha başarılı olacaklarını daha baştan varsaymamız lazım. Başarılı olduklarında da girerler.

ANATOLIA: *Çok teşekkür ederiz Sayın Türkmen..*

